

Könyv - [Lanzmar Ferenc:] Mausoleum potentissimorum ac gloriosissimorum regni apostolici regum... Nürnberg, 1664

Könyvtár – Könyvművészeti gyűjtemény

Leltári szám:	88.107.1
Készítés ideje:	18. SZÁZAD KÖZEPE
Készítés helye:	Bécs (Wien) (feltehetően)
Anyag:	bőr; merített papír
Technika:	bordára fűzött; egészbőr kötés; előzőkpapír (üres, merített); kézi aranyozás; spricelt festés (bőr); spricelt festés (metszés)
Méreték:	magasság: 29,3 cm szélesség: 19,3 cm vastagság: 3,8 cm

[Lanzmar Ferenc:] Mausoleum potentissimorum ac gloriosissimorum regni apostolici regum... Nürnberg, 1664

A kötés táblái díszítetlenek. Hatbordás gerincén a gerincközök virág- és indamotívumokkal aranyozottak. Fölülről a második mezőben fakult vöröses bőrcímke MAUSOLEUM / REGUM / ET DUCUM / HUNGARIAE felirattal. Oromszegése kék és fehér pamutszálból varrott. Metszése vörös színűre fröccsentett.

A magyar vezéreket és királyokat ábrázoló rézmetszeteket az 1610-es évek elején készítette *Ferenczffy Lőrinc* (1595-1640) – II. Mátyás király mellett a magyar kancellária titkára – a prágai Sadeler testvérek műhelyében, hogy egy magyar királyképmásokat tartalmazó könyvet adjon ki. Ez a terv később egy egész képes magyar históriát bemutató könyvvé bővült. Ferenczffy azonban, pénz és mecénás híján, nem tudta tervét megvalósítani. Az általa készített 57 képmás rézlemezeit 1659-ben vette át a pozsonyi jezsuitáktól Nádasdy Ferenc országbíró (1623-1671), kibővítette II., III. és IV. Ferdinánd portréjával, új szöveget íratott a jezsuita Nicolaus Avancinivel, és 1644-ben megjelentette a könyvet Nürnbergben. A késő reneszánsz szellemében fogant metszetsorozat elé új stílusú címlapot csináltatott: a rövid címet keretező kartus fölött a magyar korona fölé két puttó tart baldachint, a kartus két oldalán Herkules és Mars áll, talapatuknál Pallas Athene, illetve Prudentia ül, azaz a bölcsességgel párosult erő és az előrelátó, körültekintő harciasság a magyar korona támasza.

A kiadvány célját maga Nádasdy fogalmazta meg a rendeknek szóló ajánlásban: a barbároktól dúlt országban is meg kell őrizni a dicső ősök emlékezetét, hogy az utódok követhessék példájukat. A szöveges ajánlás és a címlap megformálása egyazon gondolat kifejezéseként kapcsolja egybe s értelmezi át a fél évszázaddal korábbi királyképek sorát: program a török elleni harcra. A *Mausoleum* naprakész aktualitását a szégyenletes vasvári béke (1664. augusztus 10.) tette semmissé a könyv megjelenésével egyidőben. Viszont a metszetek, mint a *Mausoleum* által megfogalmazott nemesi öntudatot reprezentáló képtípus forrásai, évszázadokon keresztül elevenen hatottak a magyar művészetben.

Irodalom

- Szerk.: Szilágyi András, Péter Márta: *Barokk és rokokó. Az európai iparművészet stíluskorszakai*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1990. - Nr. 2.53. (Maros Donka Szilvia)

